

Motion till riksdagen 2018/19:1885

av **Johan Hultberg (M)**

Världens mest ambitiösa klimatmål kan nås genom nordiskt samarbete

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att etablera ett nära svensk-norskt samarbete kring utveckling och introduktion av CCS och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pröva möjligheten att etablera ett västsvenskt kluster kring utveckling och introduktion av CCS och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Klimatöverenskommelsen i Paris 2015 var ett mycket viktigt genombrott i de internationella klimatförhandlingarna. Världens länder enades då om att hålla den globala temperaturökningen väl under 2 grader med siktet inställt på att begränsa uppvärmningen till 1,5 grad.

I oktober i år presenterade FN:s klimatpanel, IPCC, sin specialrapport om 1,5 graders global uppvärmning. I rapporten beskriver man skillnaderna i de beräknade effekterna mellan 1,5 istället för 2 graders uppvärmning. IPCC:s slutsats är att en halv grad gör mycket stor skillnad. Om världens länder lyckas begränsa uppvärmningen till 1,5 grad istället för 2 är IPCC:s prognos att flera 100 miljoner färre människor skulle bli utsatta för negativa klimatteffekter så som ökad fattigdom, värmeböljor och vattenbrist. Men IPCC är också tydlig med att chanserna att klara 1,5 grader snabbt minskar. De globala utsläppen måste mycket snabbt sjunka.

Sverige är ett litet land men har likväl en stor roll att spela i det internationella klimatarbetet genom att agera som ett föregångsland. Ett föregångsland som andra länder kan inspireras och lära av. Det förutsätter att vi lyckas förena en starkt ekonomisk utveckling med snabbt sjunkande utsläpp. Precis det gjorde Sverige under Alliansens tid i regeringsställning. Mellan 2006 och 2014 sjönk Sveriges utsläpp av växthusgaser med 19 % samtidigt som ekonomin växte markant. Den mycket positiva

utvecklingen bröts tyvärr under förra mandatperioden då Sverige hade en röd-grön regering. Nu stiger de svenska utsläppen. Det visar på behovet av en resultatinkriktad och effektiv klimatpolitik som också är långsiktig.

I Sverige har vi brett över parti- och blockgränserna enats om världens mest ambitiösa klimatmål. Sverige ska senast 2045 inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser och därefter ska Sveriges utsläpp vara negativa. Efter 2045 ska alltså upptaget av växthusgaser i Sverige vara större än våra utsläpp. Att nå detta mål kommer bli oerhört krävande och ska det överhuvudtaget vara realistiskt att nå kommer det kräva användning av Carbon Capture and Storage (CCS). Sverige har inte minst goda möjligheter att nå negativa utsläpp genom att avskilja och lagra koldioxid av biogent ursprung (bio-CCS). IPCC har också pekat ut CCS som nödvändigt för att vi globalt ska kunna klara den mycket snabba omställning som överenskommelsen från Paris kräver.

En av Sveriges största utmaningar för att nå målet om att bli klimatneutralt är omställningen av vår omfattande industri, och då särskilt vår järn- och stålindustri samt mineralindustrin. Av Sveriges territoriella utsläpp står industrin för omkring en tredjedel, och av denna tredjedel står just järn- och stålindustrin tillsammans med mineralindustrin för mer än hälften av utsläppen.

För stålproduktionen pågår ett lika delar spännande som hoppingivande projekt som handlar om att utveckla koldioxidfri stålproduktion. Hybrit, som projektet heter och som är ett samarbete mellan först och främst företagen SSAB, LKAB och Vattenfall, har redan fått betydande statligt stöd, och det är bra. Ska svensk och europeisk industri kunna gå före i klimatarbetet också när det innebär stora kortsiktiga kostnader och utan att förlora konkurrenskraft måste staten vara beredd att vara med och ta ansvar genom bland annat forskningsfinansiering.

Att utveckla utsläppsfri processteknik är naturligtvis fantastiskt, men även den så kallade CCS-tekniken, som alltså handlar om att avskilja och lagra koldioxid, behöver utvecklas, och det av flera anledningar. Bland annat är det viktigt att ha en alternativ strategi för hur svensk stålindustri ska kunna bli koldioxidneutral om Hybritprojektet inte blir framgångsrikt eller om det drar ut på tiden. Men framför allt behöver CCS-tekniken utvecklas och storskaligt introduceras för att ta hand om utsläpp som vi svårtligen eller omöjligt kan få bort ens med ny teknik. Omkring 60 procent av koldioxidutsläppen från cementproduktionen kommer av den kemiska reaktion som uppstår när kalkstenen upphettas. CCS behövs för att hantera dessa stora utsläpp som alltså inte kan elimineras genom exempelvis bränslebyte. Vidare kan även koldioxid av biogent ursprung avskiljas och lagras, vilket inte bara möjliggör för Sverige att bli klimatneutralt, utan vi har därigenom också potential att bli ett land som lagrar in mer koldioxid än vi släpper ut. Därmed kan vi också klara målet om att efter 2045 ha negativa utsläpp.

Miljömålsberedningen, som arbetade fram det klimatpolitiska ramverk som riksdagen ifjol antog och som bland annat innefattar målet om att Sverige till 2045 inte ska ha några nettoutsläpp, lyfte fram att Sverige behöver en nollutsläppsstrategi för industrin som bland annat inkluderar CCS. Någon nollutsläppsstrategi har dessvärre inte den röd-gröna regeringen utarbetat. Moderaterna har dock drivit på i frågan och bland mycket lagt budgetförslag om en riktad CCS-satsning. För att få till större och breddade satsningar på olika tekniker som kan minska basindustrins utsläpp föreslår Moderaterna nu också ett särskilt klimatavdrag för att gynna minskningar av koldioxidutsläpp genom CCS eller annan teknik. Hur det förslaget kan realiseras bör skyndsamt utredas.

Skyndsamt bör nu också en övergripande nollutsläppsstrategi som bland annat inrymmer en särskilt CCS-strategi tas fram. Den strategin bör utarbetas i nära samarbete med våra nordiska grannländer och då i första hand med Norge. Norge har nämligen kommit avsevärt mycket längre än Sverige när det gäller att utveckla CCS med satsningar på flera storskaliga pilotanläggningar. Norge har också en mycket stor potential att lagra koldioxid under havsbotten där man tidigare utvunnit olja och gas. Strategin bör vara bred och omfatta bland annat teknikutveckling, infrastruktur, transport och introduktion av storskaliga anläggningar för såväl avskiljning som lagring av koldioxid. Det grundläggande syftet med strategin ska vara att möjliggöra utveckling och introduktion av CCS i syfte att nå såväl Sveriges nationella klimatambitioner som målsättningarna från Paris. CCS och bio-CCS är kostsam teknik och därför är gränsöverskridande samarbete viktigt för att pressa och dela på kostnaderna.

I Västsverige finns en lång rad industrianläggningar inom olika industriavdelningar med stora koldioxidutsläpp och utsläpp av både fossilt och biogent ursprung. Chalmers tekniska högskola ligger också i framkant när det gäller forskning kring CCS. Under lång tid har också gemensamma projekt, bland annat som Interreg-projekt, kring CCS bedrivits mellan västsvenska och norska aktörer. Sammantaget utgör detta en bra grund för tillskapandet av ett västsvenskt kluster kring utveckling och introduktion av CCS. Ett klustersamarbete i Västsverige, som understöds av staten, skulle utgöra en bra grund för utvecklingen av ett svenskt-norskt och i förlängningen nordiskt samarbete kring CCS. Detta bör ges regeringen till känna.

Johan Hultberg (M)